

Väljaandja:	Põllumajandusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.09.2009
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.11.2021
Avaldamismärge:	RTL 2009, 69, 1017

Nõuded veise pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta

Vastu võetud 27.08.2009 nr 90

Määrus kehtestatakse «[Loomakaitseaduse](#)» § 3 lõike 4 punkti 1 ja Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 «[Volituste andmine «Loomatauditõrje seadusest» ja «Loomakaitseadusest» tulenevate seadusaktide kehtestamiseks](#)» punkti 4 alusel.

§ 1. Veise pidamisega vahetult tegelev isik

Veise pidamisega vahetult tegeleval füüsilisel isikul peavad olema vajalikud teadmised looma anatoomiast ja füsioloogiast, loomaliigile omastest käitumisharjumustest, loomakaitseõuetest ning asjakohased praktilised oskused. Veis selle määruse tähenduses on piima, liha ja muude loomsete saaduste saamise või muul eesmärgil peetav üle kuue kuu vanune liiki *Bos Taurus* kuuluv loom.

§ 2. Veise tervis ja tervise kontrollimine

(1) Loomapidaja tagab siseruumis peetava veise tervise kontrollimise vähemalt üks kord päevas. Eraldi kontrollitakse looma, kelle puhul leitakse see vajalik olevat üldülevaatuse käigus. Väliaedikus või karjamaal olevat looma kontrollitakse selliste vaheaegadega, mis on piisavad looma pikaajalise kannatuse vältimiseks.

(2) Veise tervise kontrollimisel tuleb tähelepanu pöörata looma anatoomilistele ja füsioloogilistele näitajatele, pidades silmas loomaliigile omaseid käitumisharjumusi.

(3) Veise sõrgu kontrollitakse mitte harvemini kui kuue kuu tagant ja hooldatakse vajaduse korral.

(4) Haigestunud või vigastatud veis peab saama asjakohast ravi. Loomale veterinaarabi saamiseks kutsub loomapidaja või looma pidamisega vahetult tegelev füüsiline isik viivitamata veterinaarsti. Vajaduse korral eraldatakse haige või vigastatud loom teistest loomadest, paigutades ta eraldi ruumi, kus on kuiv allapanu.

(5) Veise saba ei tohi püsivalt üles siduda.

§ 3. Veise pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed

(1) Veise pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed peavad olema sellisest materjalist, mida on kerge puhastada ja desinfitseerida ning mis ei ole kahjulik looma tervisele.

(2) Veise pidamise ruumi seadmed, ukсед ja vahekäigud peavad olema ehitatud nii, et oleks välistatud looma vigastumine.

(3) Veise pidamise kohas peab olema piisavalt ruumi, et loomal oleks võimalik takistamatult süüa, juua, maha heita, lamada ja üles tõusta ning jäsemeid välja sirutada.

(4) Veise pidamise ruum või ehitis peab olema ehitatud nii, et looma oleks võimalik põhjalikult kontrollida.

(5) Veise pidamise ruum või ehitis puhastatakse põhjalikult ja vajaduse korral desinfitseeritakse pärast loomade väljaviimist ja enne uute loomade sissetoomist.

§ 4. Veise pidamise ruumi või ehitise ning vahendite ja seadmete ohutus

(1) Veise tervisele ja heaolule vajalikku automaatset ja mehhaanilist seadet kontrollitakse vähemalt üks kord päevas. Rikke avastamise korral kõrvaldatakse see viivitamata või kui see on võimatu, võetakse asjakohased meetmed looma tervise ja heaolu kaitseks.

(2) Veise pidamise ruum või ehitis peab olema ehitatud nii, et hädaolukorras oleks võimalik loom kiiresti ruumist välja viia.

(3) Veise pidamise ruum peab olema varustatud esmaste tulekustutusvahenditega, mille korrasolekut kontrollitakse korrapäraselt.

(4) Veise pidamise ruumi või ehitise elektrijuhtmed ja -seadmed peavad olema töökorras ning paigutatud loomale ohutult.

(5) Veise pidamise ruumis või ehitises või sellest väljaspool peavad sõnnikuladustamise ja käitlemise seadmed ja vahendid olema projekteeritud ja hooldatud nii, et loom ei puutuks gaasidega kokku kontsentratsioonis, mis kahjustab tema tervist.

§ 5. Looma suhtes elektrilise vahendi kasutamine

(1) Elektrilist uimastamisvahendit ei ole lubatud kasutada looma liikumise piiramiseks või liikuma sundimiseks.

(2) Elektripiitsa on lubatud kasutada ainult üle 12 kuu vanuse veise puhul, kes keeldub liikumast, kui loomale on tagatud edasi liikumiseks piisav ruum ja antud selleks piisav aeg.

(3) Elektripiitsa kasutamine veise suhtes on looma tiinuse viimasel kolmandikul keelatud.

(4) Veisele tekitatava elektrilöögi kestus ei tohi olla pikem kui 1 sekund. Kui loom ühekordsele elektrilöögil ei reageeri, siis seda korrata ei tohi. Elektripiitsa on lubatud kasutada vaid looma reiepiirkonna suurematele lihastele.

§ 6. Veise pidamise ruumi või ehitise põrand

(1) Veise pidamise ruumi või ehitise põrand peab olema ehitatud nii, et oleks tagatud vedelate väljaheidete äravool, eemaldamine või nende imendumine allapanusse. Põranda konstruktsioon ja materjal ei tohi kahjustada looma sõrgu.

(2) Restpõranda ehitus peab välistama veise jäsemete vigastumise ning sõrgade kinnijäämise. Põrandamaterjali laius restpõranda puhul peab olema vähemalt 110 mm ja avade laius kuni 35 mm.

(3) Veist ei tohi pidada üleni restpõrandaga alal. Loomal peab olema ligipääs allapanuga kaetud lamamisalale.

(4) Veise pidamise ruumi või ehitise põrand ei tohi olla libe.

§ 7. Veise pidamise ruumi või ehitise mikrokliima

(1) Veise pidamise ruumi või ehitise õhuvahetus peab tagama, et ruumi suhteline õhuniiskus, temperatuur, tolmu- ja gaasisaldus püsivad tasemel, mis ei kahjusta looma tervist.

(2) Veist ei tohi pidada ruumis, kus müratase ületab pidevalt 65 dB.

(3) Veist ei tohi pidada alaliselt pimedas. Veise pidamise ruum või ehitis peab olema piisavalt valgustatud kas loomuliku valguse või kunstliku valgustusega igapäevaselt vähemalt kella 9.00st kuni kella 17.00ni. Lisaks peab olema võimalus kasutada ööpäev läbi lisavalgusallikat, et vajaduse korral kontrollida looma heaolu ja tervist.

(4) Sundventilatsiooni kasutamise korral tuleb tagada asjakohane varusüsteem, et tagada piisav õhuvahetus veise tervise ja heaolu säilitamiseks süsteemirikke korral, ning riketest märkuandev häiresüsteem.

§ 8. Veise lõaspidamine

(1) Veise lõastamiseks kasutatav lõõg peab võimaldama veisel ilma raskusteta süüa, juua, maha heita, lamada, üles tõusta ja jäsemeid välja sirutada. Lõastamisvahend ei tohi olla poov ega kahjustada looma muul viisil. Lõastamisvahendit kontrollitakse korrapäraselt.

(2) Lõas peetavat veist puhastatakse korrapäraselt.

(3) Aasta ringi lõaspeetavale veisele peab olema tagatud korrapärane juurdepääs õues asuvale jalutusväljakule.

(4) Veise ase peab olema piisavalt pikk ja lai, et loom saaks tasasel pinnal vabalt seista ja lamada, püsti tõusta ja lamama heita.

§ 9. Veiste pidamine rühmas

(1) Rühmas veise pidamise korral peab põrandapinda olema looma kohta vähemalt järgmiselt:

Lihaveise vanus (kuu)	Muu veise vanus (kuu)	Veise keskmine kaal looma kohta (kg)	Restpõrandaga aedik (m ² /loom)	Perforeerimata põrandaga aedik (m ² /loom)
-----------------------	-----------------------	--------------------------------------	--	---

6–9	8–12	200–300	1,8	2,5
9–13	12–15	300–400	2,0	3,0
13–15	15–20	400–500	2,3	3,5
üle 15	üle 20	üle 500	2,5	4,0

(2) Veiserühmade ühendamist tuleb võimaluse korral vältida. Agressiivne loom eraldatakse rühmast.

§ 10. Veise vabapidamine

Veise vabapidamise korral peab lamamisala looma kohta olema vähemalt järgmine:

Veise vanus (kuu)	Veise keskmine kaal looma kohta (kg)	Lamamisaseme pikkus (m)	Lamamisaseme laius (m)
2–6	175	1,70–1,90	0,80–0,90
6–18	350	1,90–2,00	0,90–1,00
18–22	500	2,00–2,10	1,00–1,20
üle 22	700	2,10–2,40	1,20–1,30

§ 11. Aretusveise pidamine

(1) Täiskasvanud sugupulli aediku suurus peab olema vähemalt 16 m². Üle 1000 kilogrammi kaaluva sugupulli puhul peab aediku suurus olema 1 m² iga 60 kg kohta. Sugupull selle määrase tähenduses on üle kuue kuu vanune aretuse eesmärgil peetav isane veis.

(2) Sugupulli aedik peab asetsema nii, et loomal oleks võimalik näha ja kuulda ümbruses toimuvat.

(3) Sugupull peab saama piisavalt liikuda.

(4) Paaritusala peab olema ehitatud ja sisustatud nii, et oleks välistatud looma vigastumine.

(5) Aretuskarja pidamise kohas peab olema poegimisaedik.

§ 12. Nuumpulli pidamine

(1) Nuumpullide rühmas tohib olla kuni 20 looma. Üksikut looma ei tohi viia väljakujunenud rühma. Nuumpull selle määrase tähenduses on liha tootmise eesmärgil peetav üle kuue kuu vanune isane veis.

(2) Rühmana peetavatele nuumpullidele peab olema eraldatud ruumi vähemalt 3 m² looma kohta ning lisaks 0,5 m² iga 100 kg eluskaalu kohta kui looma kehakaal ületab 500 kg.

§ 13. Veise poegimine

(1) Veise ase kaetakse enne poegimist kuiva lisaallapanuga.

(2) Vahetult enne ja pärast poegimist ning poegimise ajal tuleb veise tervisele ja heaolule pöörata tavapärasest rohkem tähelepanu ning tagada talle rahulik ja vaikne keskkond.

(3) Poeginud loomal peab võimaldama vasikat lakkuda, kui veterinaararst ei ole määranud teisiti.

(4) Poegimisabi tohib anda vaid käsitsi kasutatavat vahendit kasutades. Kui see ei õnnestu, võetakse ühendust veterinaararstiga.

§ 14. Lehma lüpsmine

Lüpsil olevat lehma, välja arvatud laktatsiooni lõpetav lehm, lüpstakse vähemalt kaks korda päevas.

§ 15. Veise karjatamine

(1) Väliaedik ja karjamaa peavad olema looma tervisele ohutud.

(2) Karjamaale viiv tee peab olema veisele turvaline.

(3) Elektritara kasutamise korral peab see olema tootja poolt nõutavas töökorras, et välistada oht looma tervisele.

(4) Loomale mittesobivate ilmastikutingimuste korral tuleb veist nende eest kaitsta või mitte lasta teda karjamaale.

(5) Kui veiste ajamisel kasutatakse koera, tagab loomapidaja, et koer ei vigastaks looma ega põhjustaks talle üleliigset stressi.

§ 16. Veise söötmine ja jootmine

(1) Veisel peab olema vaba juurdepääs puhtale veele.

(2) Veis peab iga päev saama eale kohases koguses koresööta.

(3) Rühmas veiste pidamise korral peab söödasõim olema paigutatud nii, et kõik loomad pääseksid takistamatult sööma. Söötiskohal tuleb täiskasvanud looma kohta arvestada vähemalt 60 cm sõimepikkusega.

(4) Vajaduse korral antakse veisele mineraalset lisaööta.

(5) Söötmise ja jootmise vahendid peavad olema paigutatud selliselt, et veisele antava sööda ja vee saastumise oht oleks võimalikult väike. Vesi ei tohi jääda.

(6) Automaatne arvutipõhine söötmissüsteem peab võimaldama saada loomade söödakasutuse kohta vähemalt sama palju teavet, kui on võimalik saada käsitsi söötmisel.

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2009. aastal, välja arvatud § 8 lõige 3 ja § 11 lõige 1, mis jõustuvad 1. septembril 2019. aastal.

¹Põllumajandusloomade kaitse Euroopa konventsioon (EÜT L 323 17.11.1978), nõukogu direktiiv 98/58/EÜ (EÜT L 221, 08.08.1998, lk 23–27), mis käsitleb põllumajandusloomade kaitset.

Minister Helir-Valdor SEEDER

Kantsler Ants NOOT